

Modulstrukturert opplæring for voksne

Bodø, 7. mars 2024

Nytt direktorat etablert 1. juni 2021

universell*

UNIT

Samordna
opptak

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Vi har et samlet, nasjonalt ansvar for
forvaltningsoppgaver innen høyere utdanning, høyere
yrkesfaglig utdanning og kompetansepolitikk.

Hvilke forventinger har du til
dagen i dag?

Tema

- Forsøket med modulstrukturert opplæring for voksne
- De nye læreplanene i FOV
- Kombinasjonsløp
- Støtteressurser

Formålsbestemmelse for opplæring for voksne i ny lov

- Formålsbestemmelse i § 18-1
  - *Formålet med opplæringa i § 1-3 og dei overordna måla og prinsippa for opplæringa med heimel i § 1-4 gjeld **så langt det passar** for opplæring for voksne. Opplæringa **skal** byggje på den kompetansen deltakarane **allereie har**, og skal leggjast opp slik at deltakarane **så raskt som mogleg** kan oppnå relevant kompetanse for arbeid eller vidare utdanning.*

Fullføringsreformen – opplæring for voksne

- Modulstrukturert opplæring skal være hovedmodell for all opplæring for voksne.
- Flere voksne skal kunne få en opplæring som er tilpasset deres tidligere kompetanse, ressurser og arbeids- og livssituasjon.
- Opplæringen skal ta utgangspunkt i den enkeltes ønskede sluttkompetanse.
- Integrrert fag- og språkopplæring
- Opplæring på ulike arenaer som i introduksjonsprogrammet, i arbeidsmarkedstiltak, i bedrifter og virksomheter og i skoler

FOV

forberedende opplæring for voksne

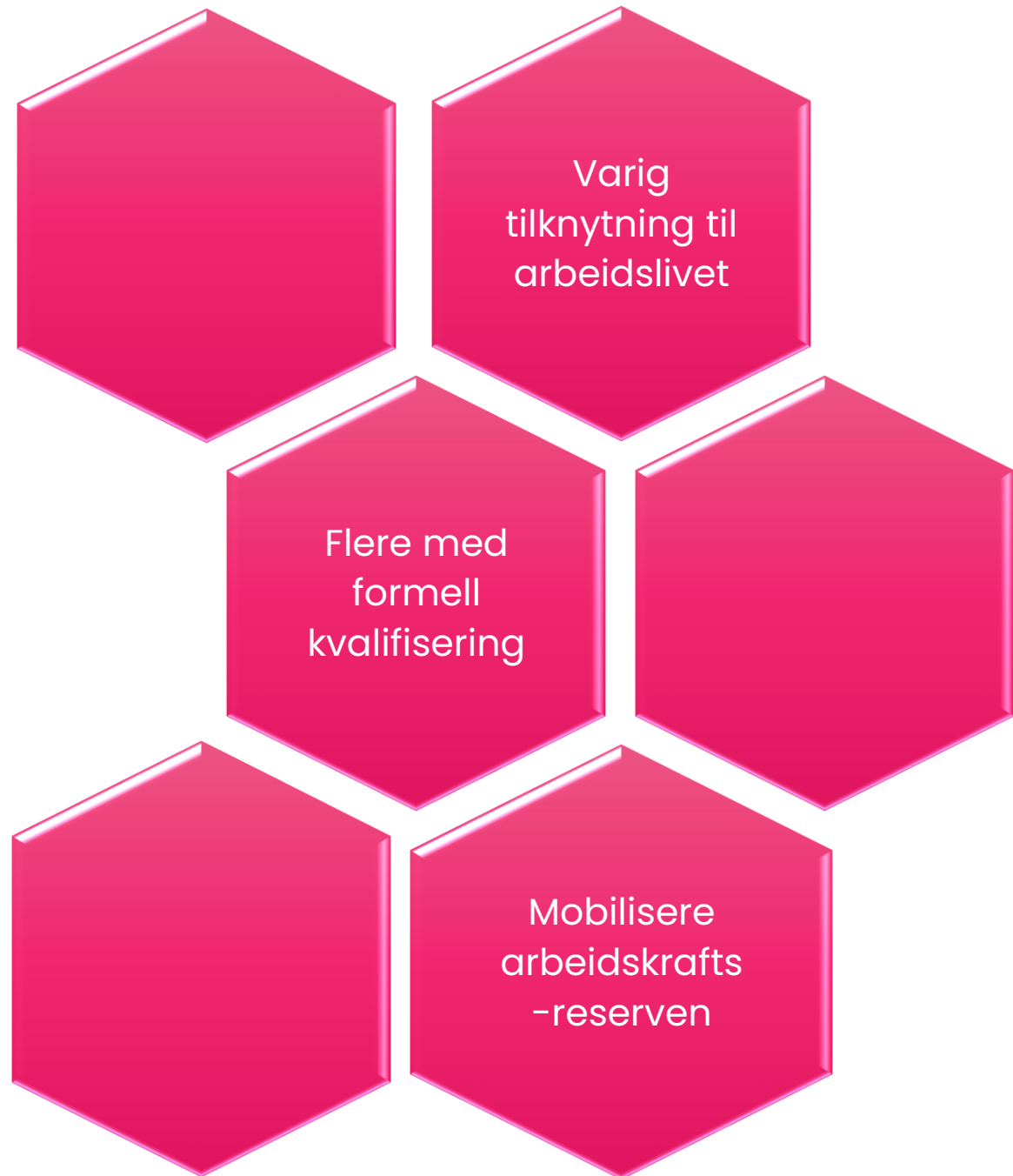
VOV

videregående opplæring for voksne

Kombinasjonsløp

Målsetninger

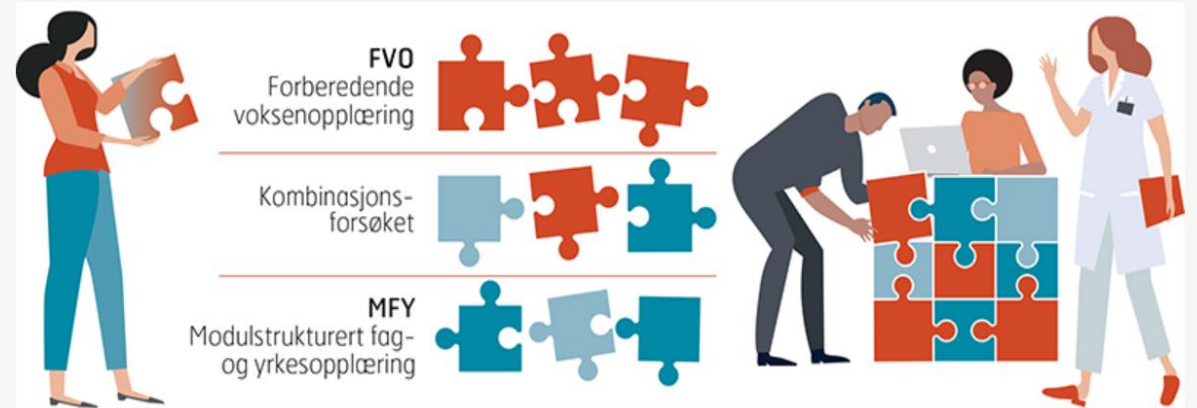

MODULSTRUKTURERT OPPLÆRING

Forsøket med forberedende voksenopplæring (FVO)

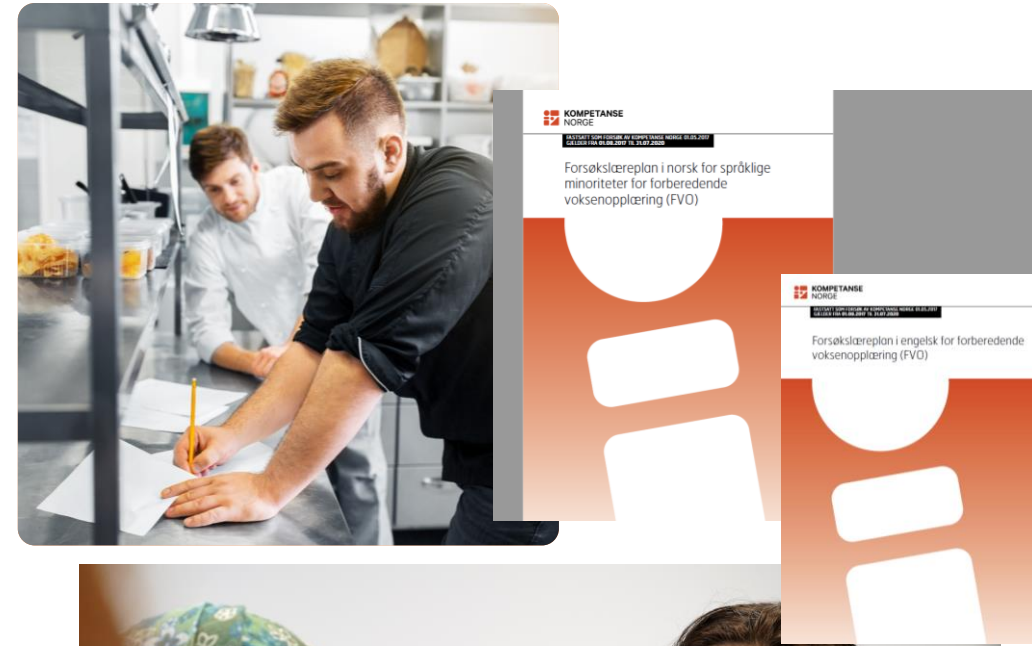
Tre delforsøk

- Forankret i Meld. St. 16 (2015–2016) *Fra utenforskap til ny sjanse*
- HK-dir har ansvar for oppfølgingen av alle delforsøkene.
- Omfattende følgeforskning på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet

Utprøving av nyutviklede læreplaner

- Læreplaner i fem fag og en grunnmodul
  - Norsk og norsk for språklige minoriteter
- Voksenperspektiv
  - Ingen fag- og timefordeling, ingen bestemt varighet på en modul, ingen bestemt varighet på opplæringsløpet
- Andrespråksperspektiv
  - Egen læreplan for andrespråksopplæring
  - Integreert opplæring i fag og språk

Hvem er deltakerne i FVO?

- 97,5 prosent minoritetsspråklige, mange med lavt nivå på norskspråklige ferdigheter
- Svært sammensatt målgruppe, fra ingen skolegang fra før av til 8-9 år. Noen mangler bare engelsk.
- Rettigheter etter opplæringsloven eller opplæringsloven og integreringsloven
- Ca 50 prosent av deltakerne har FVO som tiltak i introduksjonsprogrammet

Fra SSB august 2023: Mer enn 10 000 fikk grunnskoleopplæring for voksne

Ca. 50% brukte modulstrukturerte læreplaner

Bakgrunn fra Afrika og Asia er vanligst

7 av 10 deltakere er kvinner

7 av 10 er ikke sysselsatt

Over 50% har bodd i Norge i mindre enn 5 år

Aldersgruppen 30–39 år er størst

Fleksibel

Innhold, omfang,
progresjon og vurdering

Tid og sted/opplæring på
ulike arenaer

Tilpasset

Den voksnes livssituasjon

Individuelle løp

Effektiv

Kartlegging eller
realkompetansevurdering
– uttelling for den
kompetansen man har

Integrert opplæring i fag og
språk/parallell opplæring

Pedagogisk utviklingsarbeid i forsøket

- Vurdering
  - Vurdering for læring (MOOC)
- Lesing og skriving på tvers av fag
- Sirkelmodellen for undervisning og læring
- Intensive lesekurs (MOOC)
- Fleksibel opplæring (tospråklig fagopplæring på nett i naturfag og matematikk)
- Pilot om flerspråklighet som ressurs

Kartlegging og innplassering – deltakeren i sentrum

Ønsker og muligheter

- Ønske om fagbrev

Kompetanse og ressurser

- Yrkeserfaring
- Formell og uformell kompetanse
- Kan noe engelsk og norsk

Plan for opplæring og praksis

- Modul 2 i noen fag
- Modul 3 i andre fag
- Realkompetansevurdert
- Praksis knyttet til ønske om fagbrev

Kartlegging og innplassering, forts.

Ønsker og muligheter

- Ønske om jobb

Kompetanse og ressurser

- Yrkeserfaring
- Noe formell kompetanse og formell kompetanse
- Er nybegynner i norsk

Plan for opplæring og praksis

- Modul 1 i alle fag, utsetter engelsk
- Praksis

Tenk på en aktuell deltaker fra ditt opplæringssted.

Hvordan kan et løp for denne deltakeren se ut?

FOV

**Læreplaner for
forberedende
opplæring for voksne
(FOV)**

Hva er en læreplan?

Den intenderte læreplanen	Ideologisk	Visjonen som ligger bak (politisk nivå)
	Formell	Hvordan intensjonen kommer til uttrykk (HK-dir)
Den implementerte læreplanen	Oppfattet	Læreplanen slik den blir tolket og forstått. (Skoleeiere, skoleledere og lærere)
	Operasjonalisert	Undervisnings- og læringsprosess. (Lærere)
Den oppnådde læreplanen	Erfart	Læringserfaringer (Deltakere)
	Lært	Læringsutbytte (Deltakere)

A group of horses running in a field. The foreground features a dark brown horse in profile, facing left. Behind it, a lighter brown horse and a grey horse are also running. The background is a soft-focus landscape with a blue sky and distant hills.

**Læreplaner i norsk og
samfunnskunnskap**

**Prinsippene for,
innholdet i og
erfaringene med
forsøkslæreplanene**

**Språk og
grunnleggende
ferdigheter**

**Grunnlag for
videre
kvalifisering**

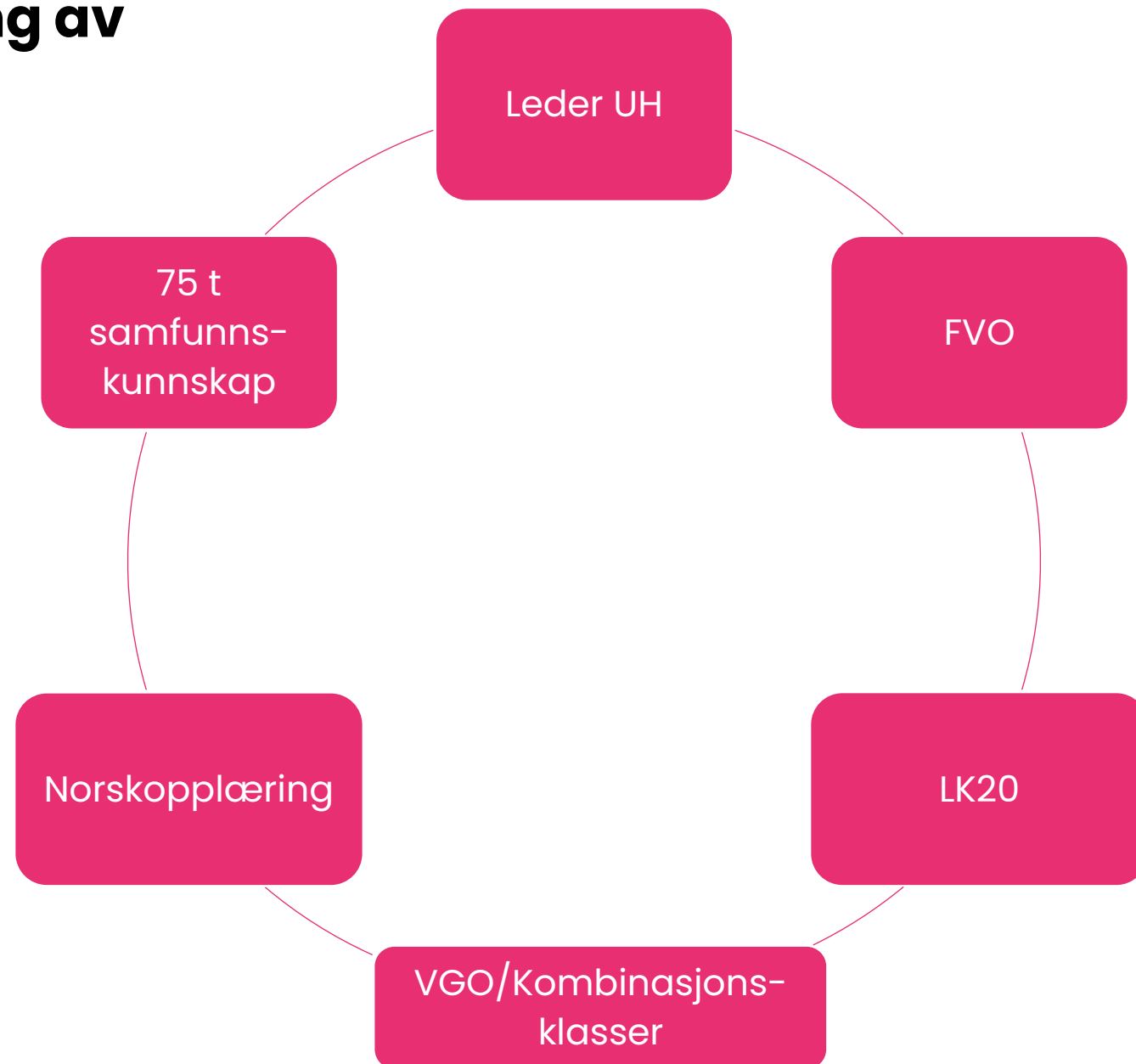
LK20

**Arbeid og
deltakelse**

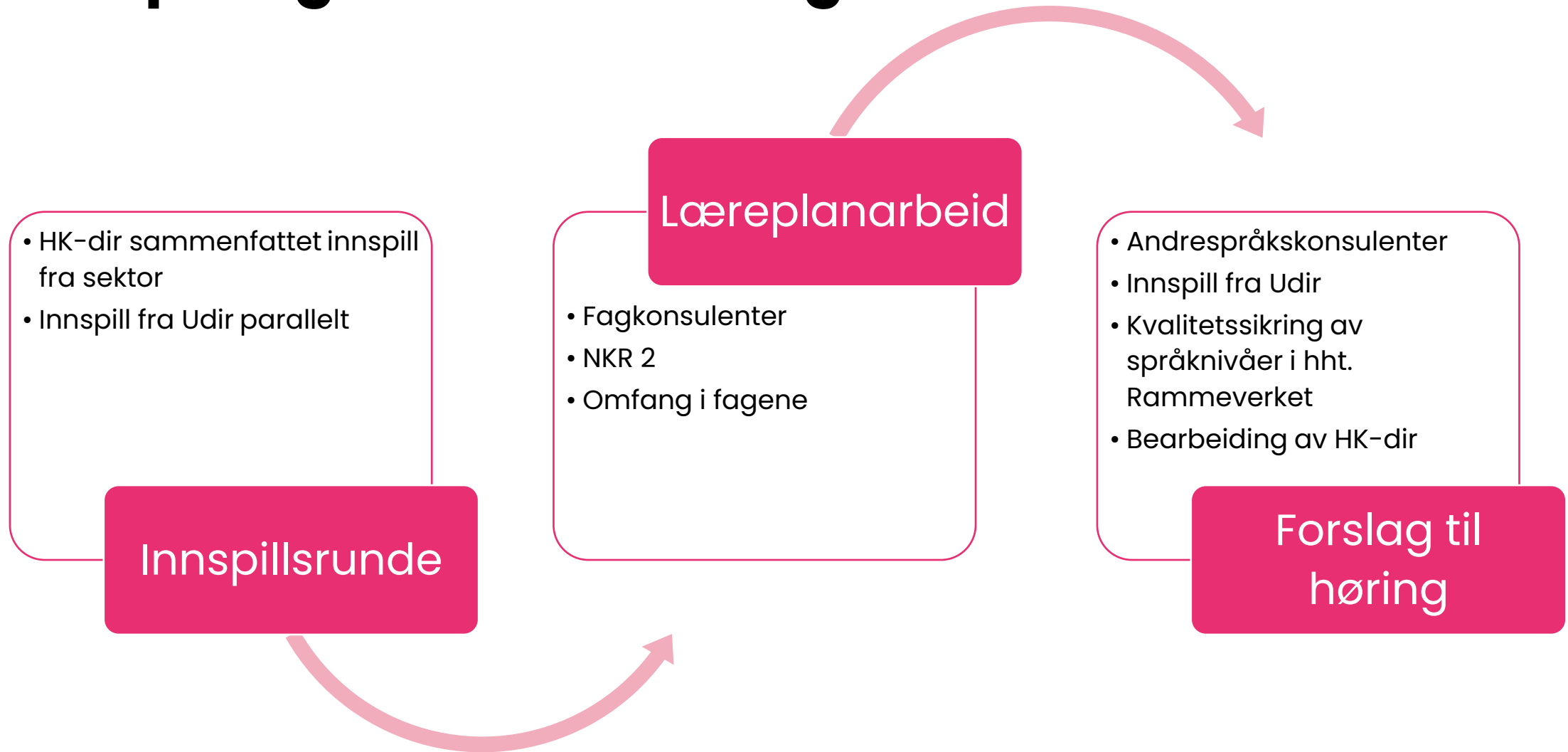
**Fagenes
egenart**

Bred sammensetning av læreplangruppene

Innspill og kvalitetssikring

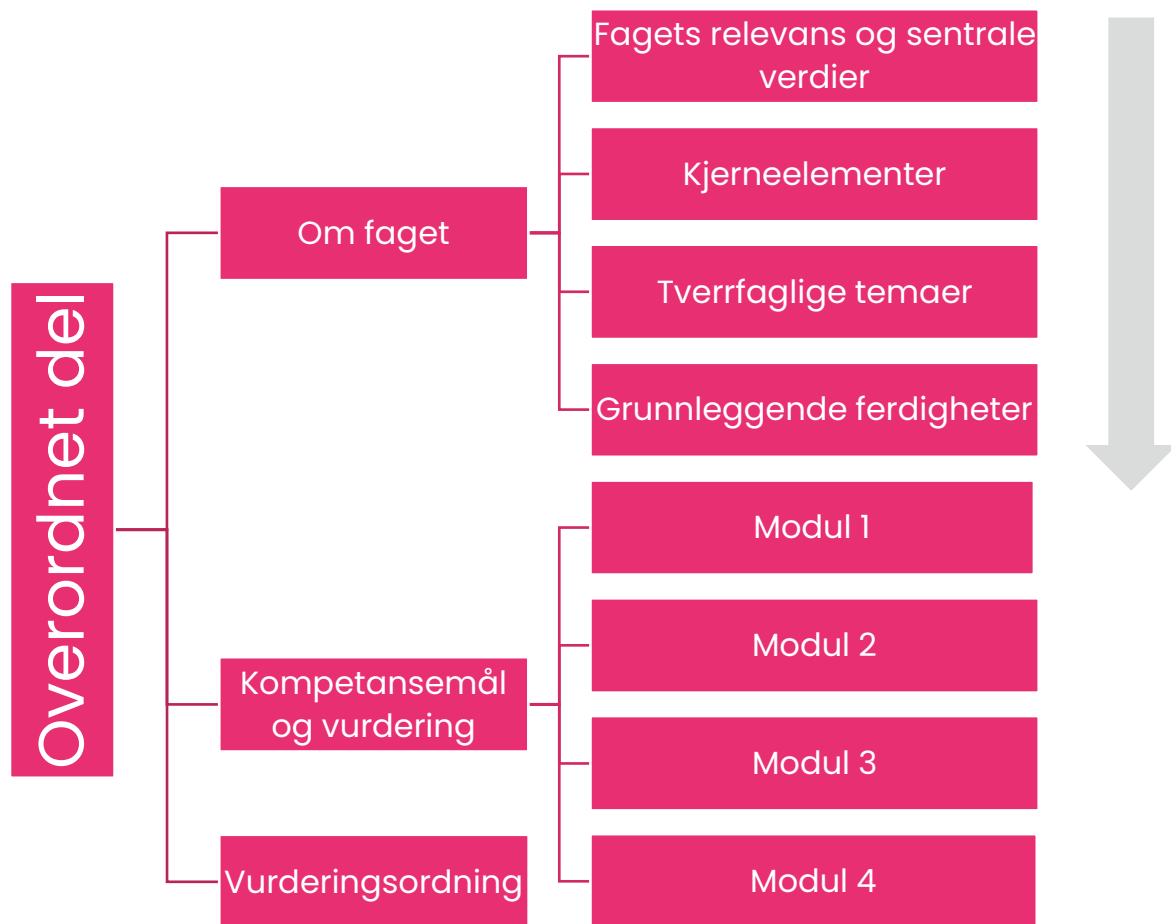

Kompetanse er å..

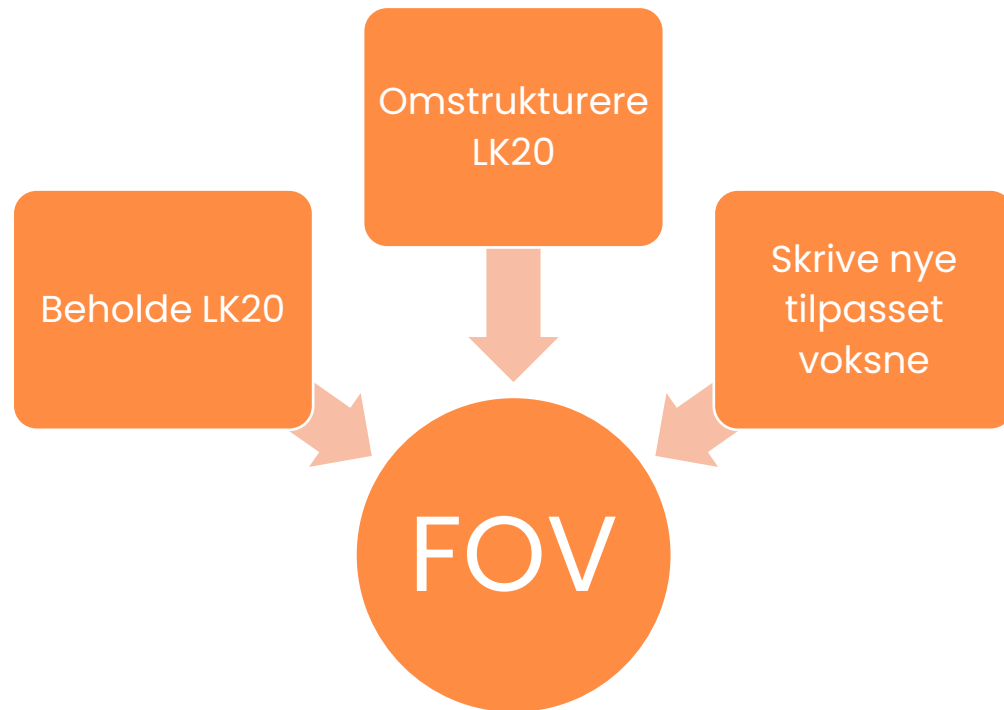
kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning

Strukturen i læreplanene for FOV

Kjerneelementer

- Metoder
- Kunnskapsområder
- Uttrykksformer
- Begreper
- Tenkemåter

Tverrfaglige tema

- Temaene berører sentrale samfunnsutfordringer som er aktuelle over tid.
- Temaene skal være med der de er en sentral del av det faglige innholdet.
- Ulike sider ved de tverrfaglige temaene ivaretas i ulike fag.
- Kompetansemålene beskriver hva elevene skal lære innenfor temaene

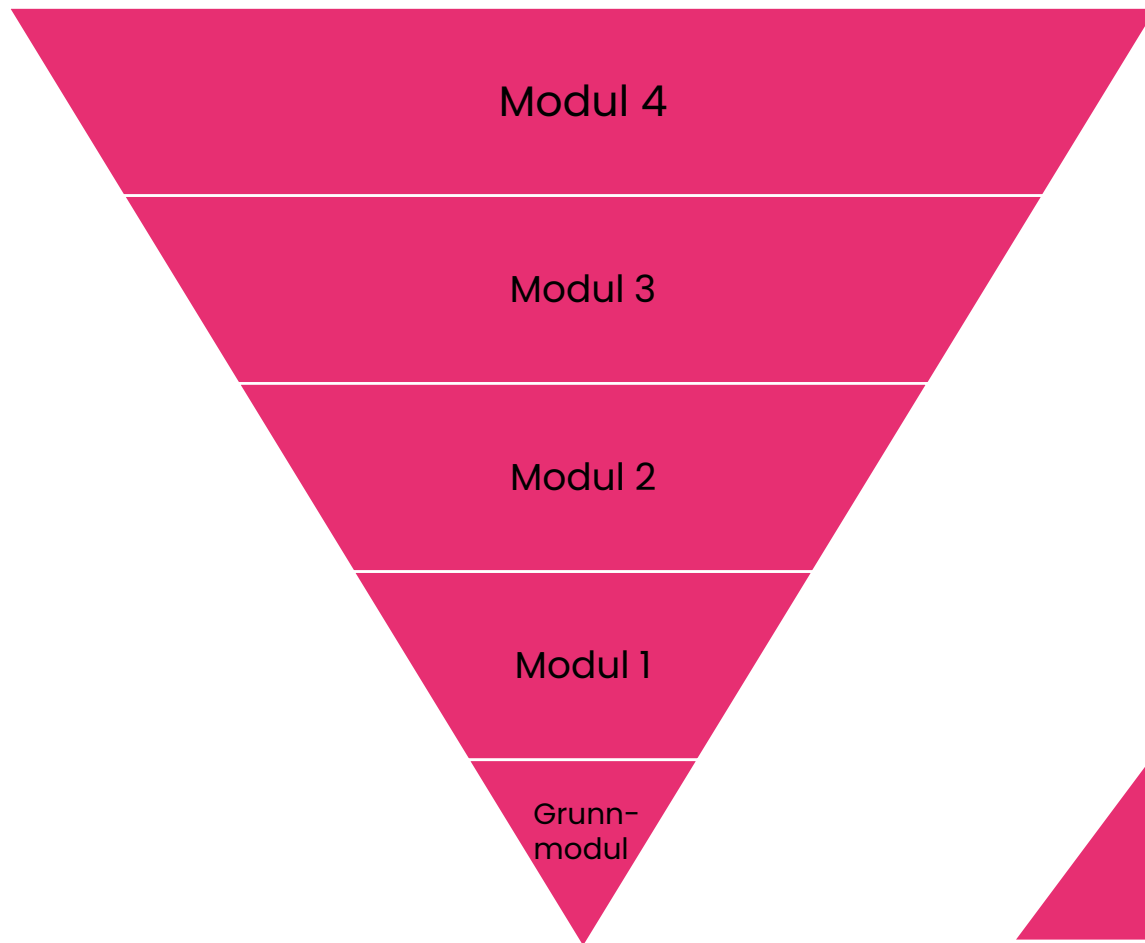
Tverrfaglige temaer – for voksne!

- (...) **folkehelse og livsmestring** om å gi et grunnlag for å gjøre gode livsvalg og for å delta i arbeidsliv og samfunnsliv. Deltakerne skal tilegne seg kompetanse om samspillet mellom individ og samfunn, og om hvordan identitet formes hos den enkelte. Gjennom å få kjennskap til samfunnsinstitusjoner som er viktige i ulike livssituasjoner, skal deltakerne få best mulige forutsetninger for å ivareta familielivet, gjøre informerte helsevalg og ivareta egen og eventuelle egne barns psykiske og fysiske helse. Temaet skal også videreutvikle deltakernes interkulturelle kompetanse, og det skal motvirke utenforskap gjennom å legge til rette for refleksjon rundt seksualitet, kjønn og kjønnsidentitet.

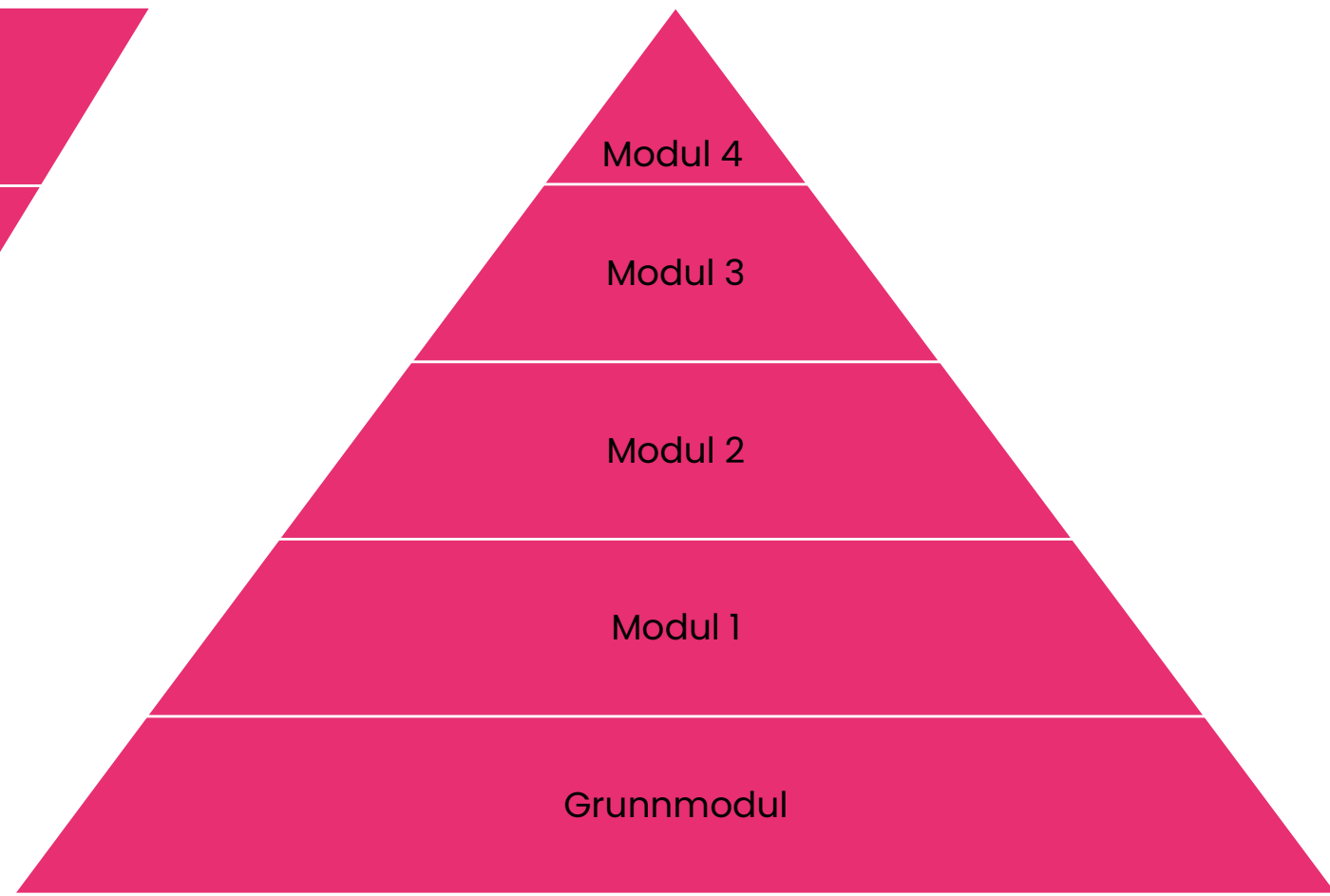
Folkehelse og livsmestring i samfunnsfag, fra høring på læreplaner

Fag

Språk

Legger til rette for parallell opplæring i fag og språk

- Språklig og begrepsmessig innføring modul 1 og 2
- Åpne kompetansemål for å tilpasse opplæringen til ulike målgrupper/arenaer
- Implisitt språknivå I kompetansemålene opp til nivå B1/B1+
- Eget kjerneelement om språklæring i fagene matematikk, naturfag og samfunnsfag

Læreplanen i norsk for språklige minoriteter ivaretar begynneropplæring i norsk.

Sidestilte læreplaner

- *Felles:*
  - Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk nivå 2
- *FOV:*
  - Læreplaner for en voksen målgruppe
  - Til bruk på ulike opplæringsarenaer

Hvem skal ha denne opplæringen?

- Behov for opplæring på nivået under videregående
- Rettigheter etter opplæringsloven eller rettigheter etter både opplæringsloven og integreringsloven
- Rett til individuelt tilrettelagt opplæring

Ungdommer mellom 16 og 19 år

- Ungdommer mellom 16 og 19 år som ikke har fullført grunnskole fra før av, skal få opplæring etter læreplanene for FOV.
- For ungdommer mellom 16 og 19 år med rett til videregående, men som ikke har faglige eller språklige forutsetninger for å kunne delta i/gjennomføre videregående opplæring, kan fylkeskommunen velge hvilke læreplaner de vil bruke.
- Dersom fylkeskommunen tilbyr mer grunnskoleopplæring for de som har rett til vgo, men trenger mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre vgo, skal læreplanene i FOV benyttes.

Fagkombinasjoner

Tidspunkt

Hvordan kan dere tilpasse
opplæringen så den blir
fleksibel, tilpasset og effektiv?

Sted

Modulinnplassering

Omfang og
varighet

Vurderingsuttrykk i FOV

Vurderingsuttrykk	Forsøket	FOV
Godkjent / Ikke godkjent	Modul 1 og 2	Anbefales ikke
Deltatt	Grunnmodulen	Anbefales ikke
Bestått / ikke bestått	Ikke brukt	Anbefales ikke
Tallkarakterer (1-6)	Modul 3 og 4	Anbefales på modul 4
Tredelt skala: Lav måloppnåelse Middels måloppnåelse Høy måloppnåelse	Ikke brukt	Anbefales på grunnmodulen og modul 1, 2 og 3

Kombinasjonsløp

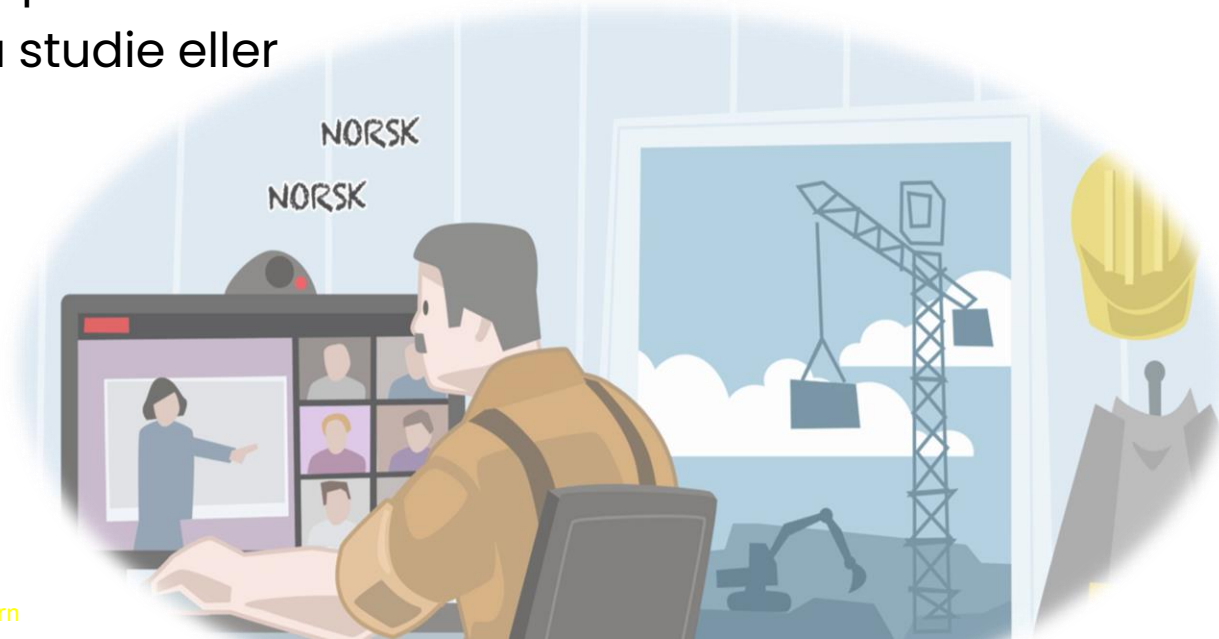
Modulstrukturert opplæring som kombinasjonsløp i ny ordning

- § 18-5 andre ledd «Fylkeskommunen kan gi vidaregåande opplæring til dei som er over opplæringspliktig alder, og som ikkje har fullført grunnskoleopplæring eller tilsvarande»
- Dette forutsetter et samarbeid mellom den aktuelle kommunen og fylkeskommunen

Kombinasjonsløp

- Sluttkompetanse skal bestemme innholdet og organiseringen
- Ikke være sekvensiell
- **Det skal være mulig å få opplæring i både moduler på grunnskolenivå (FOV) og videregående nivå samtidig**
- Åpner for at opplæring for voksne kan bygges opp slik at den voksne får opplæring som er nødvendig for å nå studie eller yrkeskompetanse

Kombinasjonsforsøket

Sentrale grep

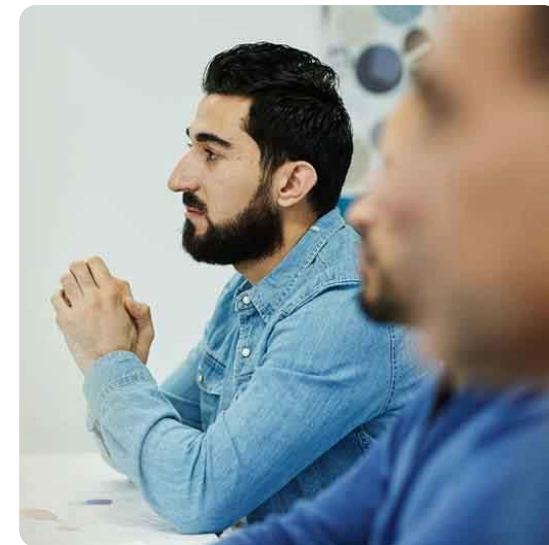
- Forankring, tilrettelegging og samarbeid på ledernivå i FVO og MFY
- Inngå samarbeidsavtaler som definerer ansvar og oppgaver
- Utarbeide inntaksprosedyre som omfatter plan for kartlegging, realkompetansevurdering, skaffe lærebedrift og utarbeide opplæringsplan
- Fordele ansvar for opplæring og vurdering mellom FVO og MFY
- Faglig samarbeid mellom lærere på de to nivåene

Utnytte og bruke handlingsrommet som sikrer at deltakeren tilbys et integrert og helhetlig opplæringsløp

Grep for å sikre helhetlige opplæringsløp

- Deltakerne har en felles opplæringsplan
- Kompetansemål i FVO yrkesrettes
- Lærere i FVO og MFY samarbeider om fellesfagene
  - Samarbeid om vurdering av oppnådd kompetanse
  - FVO lærere er lærere i modul 1
- FVO lærer følger opp deltakeren i bedrift
- Timeplanen organiseres i en kombinasjon av fagdager og opplæring i bedrift
  - Etablere egne klasser for kombinasjonsdeltakere
- Utvikle tverrfaglige oppgaver som deltakeren jobber med både i bedrift og skole
- Programfaglærer har en sentral rolle i koordinering og å «holde i trådene»

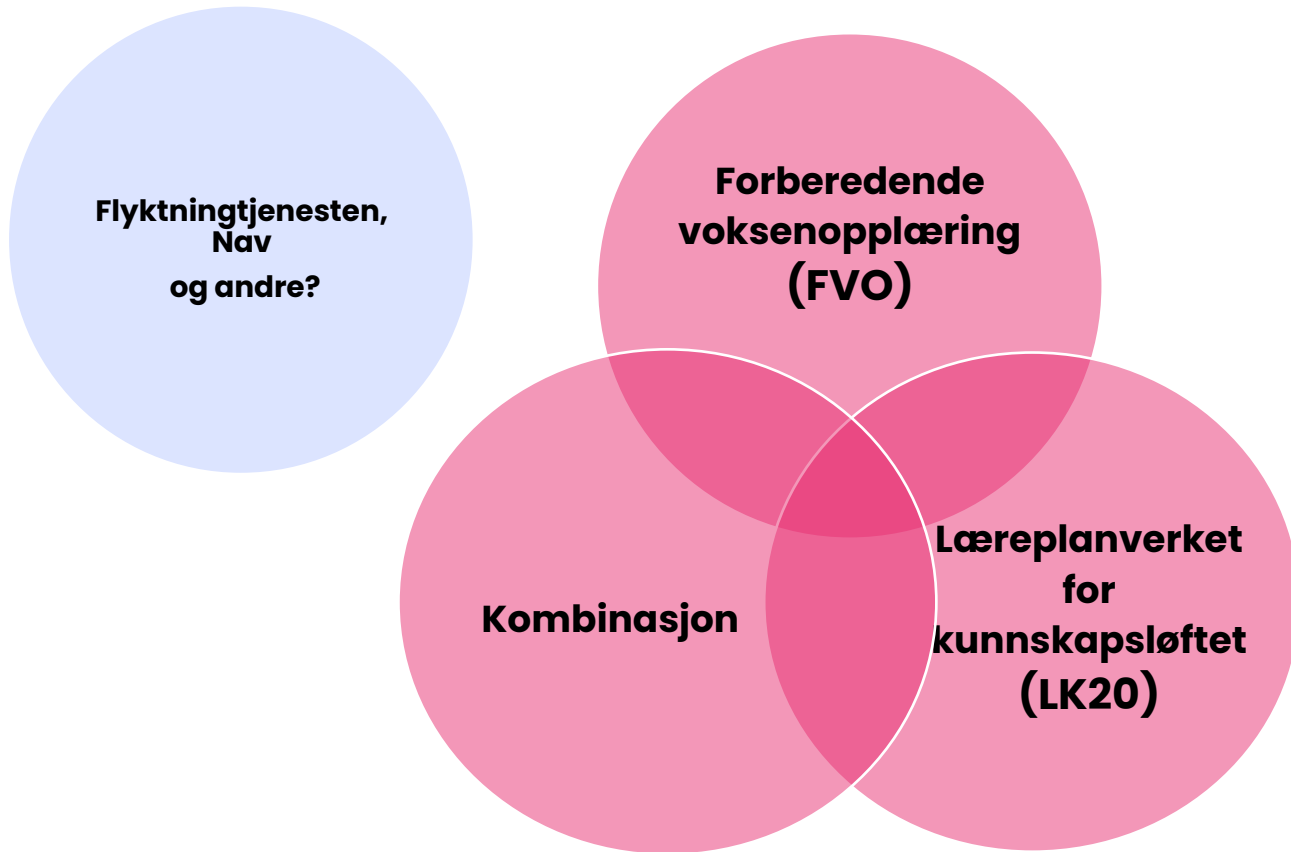

Støtte til innføringen

Ulike målgrupper – ulike behov

Innhold kommer! .. litt etter litt..

- etter tema og målgrupper
  - fagtekster, filmer, animasjoner
  - podkastserie
  - refleksjonsoppgaver
  - gjenbruk
- for bruk i lokalt utviklingsarbeid

Læreplanpodden

Episode 7: Hva er forberedende opplæring for voksne?

Episode 8: Hvordan jobber lærerne pedagogisk i modulstrukturert opplæring?

Episode 9: Forberedende opplæring for voksne – språk og fag på en gang?

Episode 10: Om læreplanene og hvordan ta dem i bruk

Episode 11: FOV som norskopplæring og hva med norskprøven?

Episode 12: På vei mot fagbrev med FOV

Lenker og annet

- [Modulstrukturert opplæring for voksne | HK-dir \(hkdir.no\)](#)
- [Kompetansepakker - Kompetanse Norge](#) (Til læreplan i norsk og samfunnskunnskap etter integreringsloven)
- [Kompetansepakke for innføring av nytt læreplanverk \(udir.no\)](#) (Til Fagfornyelsen)
- For mer informasjon om forsøket: [Modulforsøket - Kompetanse Norge](#)
  - Presentasjon av følgeevaluering fra ideas2evidence ligger her <https://hkdir.no/arrangementer/digital-lansering-av-evalueringsrapportene-fra-modulforsoket>
  - Evalueringsrapporter: <https://ideas2evidence.com/nb/projects/evaluering-av-forsok-med-modulstrukturert-voksenopplaering>